

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

XIV. Vetustiorum aliquot Patrum consensu sublevatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

in qua Patri tantum ministrasse, non molitorem itidem ut Patrem fuisse dicit libr. 1. *ὅτι ἄφρον*, in ipso Procemio: *Iesus Christus ipse qui venit, ante omnem creaturam natus ex Patre est. Qui cum in omnium conditione Patri ministrasset (per ipsum enim omnia facta sunt) novissimis temporibus seipsum excitans homo factus est: quem locum repetit Auctor libri de Deitate & Incarnatione Verbi ad Ianuarium, qui Tomo quarto Operum Augustini subijci solet, cap. 1. Repetit & ante illum Pamphilus in Apologia; atque item illum: Data est autem Lex Moysi per Angelos, in manu mediatoris Christi & virtute, qui cum esset in principio Verbum, & apud Deum esset, & Deus esset Verbum, Patri in omnibus ministravit. Omnia enim per ipsum facta sunt, idest non solum creature, sed & Lex & Prophetæ. Vnde Tomo 20. in Iohann. p. 292. ipsum quidem *ἑαυτὸν* esse ait eorum quæ sunt in Patre; Angelos autem videre eadem per ipsum, tamquam per mediatorem & ministrum, *ὡς ἑστὶν ἡσίου καὶ ὑπερίτερον*. Et Tom. 1. p. 18. Christum eatenus esse creatorem docet, quatenus dixit Pater: *Fiat lux*, idest quatenus in faciendam lucem Patri ministrum se præbuit. Clarissime vero sententiam hanc expressit libr. 6. contr. Cels. *τὸν μὲρ ὡς ἐστὶν ὁ δὲ δημιουργὸς ἢ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ λόγον, καὶ ὡς ἀσπείρει ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, τὸν δὲ πατέρα τὸν λόγον, τὸν ὡς ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, ἢ ὡς ἀσπείρει τὸν κόσμον, ἢ ὡς ἀσπείρει δημιουργὸν*. Iam ergo liquet quo sensu dixerit in Catena Baltasaris Corderij in Ioh. ad cap. 1. v. 1. (si modo ea vere sunt Origenis, & aliqui Catenarum auctoritati tribuendum est) *δημιουργὸν ἢ πᾶσαν πλάσσειν* & *ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον* Opificem rerum omnium statuens ipsam, *Ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον* ubi & *πᾶσι ἢ πᾶσιν* appellat: & ait paulopost: *πᾶς ὃς ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*, & *ἐν ἀρχῇ τῆς ὑπαρξίας ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*, *καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*; Quomodo enim non oportebat esse ipsum ante omnia, & cum primogenitus esse ceperunt, qui eorum creator est? & mox: *ὅτι δὲ δημιουργὸς εἰς ὕψος ἔδειξεν τὰ πάντα, καὶ ὡς ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ὡς ἀσπείρει τὸν κόσμον*. Cum vero Opificis agebat partes, *ἐκείνῳ* præbebat ut essent, & erat apud Deum, & Deus erat: & denique: *ἀλλ' ἕξ ὁ δημιουργὸς τοῦ πάντος κόσμου, τὸν γενῶντος θεοῦ λόγον καὶ ὅσων, ἢ ὅσων*. & *ἀλλ' ἕξ ὁ δημιουργὸς τοῦ πάντος κόσμου, τὸν γενῶντος θεοῦ λόγον καὶ ὅσων, ἢ ὅσων*. Et *ἀλλ' ἕξ ὁ δημιουργὸς τοῦ πάντος κόσμου, τὸν γενῶντος θεοῦ λόγον καὶ ὅσων, ἢ ὅσων*. *Ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον* secundum essentiam. Vnde & Sapientia appellatur: & veritas, cum de rebus divinis diffinitur. Item libr. 7. in Epist. ad Rom. Nihil est visibilis sive invisibilis creatura, quod Filio positi adæquari: nullo enim pacto Creatori suo creatura potest conferri: & si Creator ipse donatus est nobis, quomodo non cum ipso creatura nobis donabitur? Rerum effectorem Filium esse putat, sed secundarium: & res quidem creasse, at instrumenti vice fungentem; Patrem vero creationis auctorem esse, & primatiam ac præcipuam causam: atque ita suum cuique officium partitur. Hinc Gennadius libr. De dogmat. cap. 4. Nihil officio singulare, nec alteri communicabile (in Trinitate credamus) ut Origenes. Hinc etiam Cyriacus apud Symeonem Metaphrastem inter dogmata Origenistarum Palæstinorum sæculi sexti ponit illud; *Trinitatem non fuisse mundi Opificem* & Iulianus Origenem conqueritur Filium & Spiritum sanctum appellasse *λαϊκῶν ζῴων, ministratoria animalia*, ut supra à me observatum est.*

XIV. Eisdem partes in rerum molitione nonnulli è vetustioribus Patribus Filio tribuerunt. Theophilus Antiochenus libr. 2. ad Autolycum: *τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ λόγον ἔγενετο* (ὁ θεὸς) *ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον ἢ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*. Hoc Verbum habuit (Deus) ministrum operam suorum, & omnia per ipsum fecit. Tum inferius: *ὅτι τὸ δὲ θεὸς ποιεῖ τὸν κόσμον, ὅτι τὸ δὲ θεὸς ποιεῖ τὸν κόσμον*. Quando autem voluit Deus facere quæcumque deliberaverat, hoc Verbum genuit prolatum. Et paulopost: *θεὸς ἔστω ὁ λόγος, καὶ ὁ θεὸς πατρικός*, ὅτι τὸ δὲ θεὸς ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον. Cum ergo Deus sit Verbum, & ex Deo progenitus, quotiescumque vult Pater universorum, mittit eum in locum aliquem. Iustinus in Dialogo cum Tryphone: *ὅτι ὁ θεὸς ὅς ἐστιν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*. Iste qui Patriarchis vultus est, & dicitur Deus, & Angelus, & Dominus appellatur; ut ex his quoque intelligatur ipsum Patri universorum ministrare: & alio loco: *ὅτι ὁ θεὸς ὅς ἐστιν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον, καὶ ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*, & ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον. Per qua demonstratum est Patri & Domino subjectum esse ipsum, ac ejus voluntati servire. Irenæus lib. 3. c. 8. Cui ergo precepit? Verbo scilicet, per quod, inquit, cæli firmati sunt: & libr. 4. cap. 17. Ministrat enim ei (Patri) ad omnia sua regentes. & figuratio sua, idest Filius, & Spiritus sanctus, Verbum & Sapientia, quibus serviunt. & subjecti sunt omnes Angeli. Episcopi sex Antiochenæ Synodi in Epistola ad Paulum Samosatenum antequam deponeretur: *ἵπτοι τὸν υἱὸν πεποικῶν σὺ τὸν πατέρα αἰὶνῶς ὅτι αἰὶνῶς ἀνεγεννημένος τὸ πρῶτον βεβαίως ὡς ἐστὶν ἡν ποιεῖ τὸν κόσμον*. Hunc (Filius) credimus semper existentem cum Patre impluisse paternam voluntatem ad creationem universorum. Atque ex hoc dogmate occasionem videntur habuisse Arius & Aëtius, cur creationis rerum Patrem primariam esse causam, instrumentum vero Filium arbitrentur: quam eorum infamiam castigaverunt Athanasius, Cyrillus, & alij.

XV. Non Filij majestatem solum oppugnavit Origenes, sed de ejus etiam bonitate detraxisse ipsum auctor est Hieronymus in Epist. ad Avit. cap. 1. *Deum Patrem omnipotentem inquit, appellat bonum, & perfectæ bonitatis: Filium non esse bonum, sed suram quamdam & imaginem bonitatis; ut non dicatur absolute bonum, sed cum additamento, Pastor bonus, & cætera.* Anonymus

Athanas. lib. 1. & 2. Cyrill. lib. 15 & 16. Theoph.